

Bár még egy hónap hátravan a tanításból, mindnyájan már a nyárra gondolunk: mit csináljunk szabadidőnkben, hová menjünk a szünidőben? Hadd javasoljak két érdekes kiállítást.

Budapestiek, vagy Pestre látogatók rossz idő esetén feltétlenül menjenek el a XIII. kerület Váci út 19-be, a Csodák Palotájába. Tavaly szeptember óta állandó helyszíne van az interaktív tudományos játszóháznak, amely január végén új kiállítást rendezett, Hétköznapi mágiák címmel. Jelmondatuk változatlan: Érintsd meg a tudományt! Most a régebbiről ismert játékok, a suttogó parabola, a videotelefon, a sétáló roller és természetesen a számítógépek mellé újak kerültek: a spirálfőző, amit bárki megforgathat, a fordítva kormányozható bicikli, ami el sem akar indulni, az ultrahangos sisak, amivel kipróbálható, hogyan is tájékozódik a denevér. Az Ames szobájában járó ember olyan, mintha összemenne, a varázsház tükrei viszont eltüntetik a beszélők felsőtestét. Kétféleképpen is megtapasztalhatjuk, milyen felületet ír le a megforgatott hiperbola, kipróbálhatjuk az óriás mágnes erejét. Két parabolatükör és egy hőszigetelő segít megérezni, hol a fókuszsík: ahol kezünk a legmelegebbet érzi. Az egyik sarokban egy tv stúdiót rendeztek be, ahol minden gyerek először is a kamera mögé akar állni, majd riportot készít. Az érdeklődőbbek a rendezői pultnál megtanulhatják a képek feliratozását, váltását, egymásba úsztatását, irányíthatják az „operatőröket”, Az a jó ebben a házban, hogy kicsi és nagy egyaránt örömet lel a játékokban: a legkisebbeknek elég, hogy mindent megfoghatnak, a nagyobbak pedig gondolkodhatnak a fizikai jelenségek nyitján.

A múlt év őszén Pakson jártam. A paksiak állítólag a magyar átlagnál lényegesen több halat esznek: a Duna mellett fekvő Paks régóta híres halászatáról.

A halak ma is szeretik Paksot: ebben némi szerepe van az atomerőműnek. Nem viccelek: az atomerőmű hűtővizét a Dunából veszik és oda eresztik vissza: itt a kissé melegebb és oxigéndús vízben a halak jobban érzik magukat. És az emberek? A Pakson élők, dolgozók ezrei, és az odalátogatók? Ők hogy érzik magukat az atomreaktor, a sugárzás közvetlen közelében? Valószínűleg az újságokban sokszor leírt veszélyek, elavult-e, nem biztonságos a paksi erőmű? Igazuk van-e a környezetvédőknek? Nem tudom. Egy biztos: bárki ellátogathat a paksi atomerőmű nemrég felépült Látogató Központjába, amely lényegében egy gyönyörű kiállítás az atomenergia felfedezéséről, a részben magyar származású tudósokról és mindenről, aminek köze van az atomenergiához. A szépen gondozott kertben érdekes szoborcsoport fogad: a „Paksi disputa”. Őt magyar származású világhírű tudós, Hevesy György, Neumann János, Szilárd Leo, Teller Ede és Wigner Jenő mellszobra áll itt: mintha ma is egymással beszélgetnének, pedig közülük már csak egy él. A disputa témája bizonyára az „atom”. A kiállítás logikus érvekkel győz meg minden látogatót arról, hogy ez az atomerőmű biztonságos, szükség van rá, és egyelőre nincs is helyette jobb alternatív megoldás. A kételkedőknek azt javaslom: menjenek el egyszer Paksra, egyenek egy jó halászlét vagy rácpontyot, nézzék meg a Makovecz Imre tervezte kis templomot és csodálják meg az atomerőművet és az elé épült látogatóközpontot.

Oláh Vera